

Το παρόν έγγραφο αποτελεί απλώς βοήθημα τεκμηρίωσης και τα θεσμικά όργανα δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του

► **B**

ΟΔΗΓΙΑ 92/58/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία
(ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(ΕΕ L 245 της 26.8.1992, σ. 23)

Τροποποιείται από:

		Επίσημη Εφημερίδα		
		αριθ.	σελίδα	ημερομηνία
► <u>M1</u>	Οδηγία 2007/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2007	L 165	21	27.6.2007
► <u>M2</u>	Οδηγία 2014/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014	L 65	1	5.3.2014

ΟΔΗΓΙΑ 92/58/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία (ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾, που υποβλήθηκε μετά τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγία, τις ελάχιστες προδιαγραφές με στόχο την προώθηση της καλυτέρευσης, ιδίως του χώρου της εργασίας, για να προστατεύσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

ότι, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, οι οδηγίες αυτές αποφεύγουν την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα στον τομέα της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας στον τόπο εργασίας ⁽⁴⁾, προβλέπει την αναθεώρηση και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1977 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν τη σηματοδότηση ασφάλειας στον τόπο εργασίας ⁽⁵⁾.

ότι το Συμβούλιο στο ψήφισμα του της 21ης Δεκεμβρίου 1987 σχετικά με την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας ⁽⁶⁾, σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να του υποβάλει σύντομα πρόταση αναθεώρησης και επέκτασης της εν λόγω οδηγίας·

ότι, για λόγους ορθολογικότητας και σαφήνειας, η οδηγία 77/576/ΕΟΚ θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 53 της 28.2.1991, σ. 46 και ΕΕ αριθ. C 279 της 26.10.1991, σ. 13.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 240 της 16.9.1991, σ. 102 και ΕΕ αριθ. C 150 της 15.6.1992..

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 159 της 17.6.1991, σ. 9.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3.2.1988, σ. 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 229 της 7.9.1977, σ. 12. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 79/640/ΕΟΚ της Επιτροπής (ΕΕ αριθ. L 183 της 19.7.1979, σ. 11).

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3.2.1989, σ. 1.

▼ B

ότι η παρούσα οδηγία είναι μια ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία ⁽¹⁾, και ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα της σήμανσης ασφάλειας και υγείας στην εργασία με την επιύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία:

ότι οι υπάρχουσες κοινοτικές ρυθμίσεις αφορούν ουσιαστικά τις πινακίδες ασφάλειας και τη σήμανση επικίνδυνων εμποδίων και χώρων και λόγω αυτού του γεγονότος περιορίζονται σε μικρό αριθμό τρόπων σήμανσης:

ότι ένας τέτοιος περιορισμός έχει ως συνέπεια ορισμένοι κίνδυνοι να μην αποτελούν αντικείμενο κατάλληλης σήμανσης: ότι, συνεπώς, θα πρέπει να εισαχθούν νέοι τρόποι σήμανσης προκειμένου οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι να αναγνωρίζουν και να αποφεύγουν τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

ότι η ύπαρξη σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας απαιτείται όταν οι κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να μειωθούν επαρκώς με τα τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας:

ότι οι πολυάριθμες διαφορές που υφίστανται σήμερα στον τομέα της σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας μεταξύ των κρατών μελών συνιστούν παράγοντες ανασφάλειας που μπορούν να αυξηθούν λόγω της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς:

οτι η χρησιμοποίηση κατά την εργασία εναρμονισμένης σήμανσης, από τη φύση της, οδηγεί συνήθως σε ελαχιστοποίηση των κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από τις γλωσσικές και πολιτιστικές διαφορές των εργαζομένων.

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί σημαντικό στοιχείο στο πλαίσιο της υλοποίησης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς:

ότι, δυνάμει της αποφάσεως 74/325/ΕΟΚ ⁽²⁾, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας, ενόψει της επεξεργασίας προτάσεων στον τομέα αυτό,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, η οποία είναι η ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29.6.1989, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9.7.1974, σ. 15.

▼ M2

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στη σήμανση επικίνδυνων ουσιών και μειγμάτων, προϊόντων και/ή εξοπλισμού σχετικά με τη διάθεσή τους στην αγορά, εκτός αν άλλες ενωσιακές διατάξεις κάνουν σαφή αναφορά σε αυτά.

▼ B

3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στη σήμανση που χρησιμοποιείται για τη ρύθμιση της οδικής, σιδηροδρομικής, ποτάμιας, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας.

4. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

*Άρθρο 2***Ορισμοί**

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας, κάθε σήμανση η οποία, αναφερόμενη σε ένα ορισμένο αντικείμενο, δραστηριότητα ή κατάσταση, παρέχει μια ένδειξη ή οδηγίες σχετικά με την ασφάλεια ή/και την υγεία κατά την εργασία, μέσω, ανάλογα με την περίπτωση, πινακίδας, χρώματος, φωτεινού ή ηχητικού σήματος, προφορικής ανακοίνωσης ή σήματος δια χειρονομιών·
- β) απαγορευτικό σήμα, κάθε σήμα που απαγορεύει κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο·
- γ) προειδοποιητικό σήμα, κάθε σήμα που προειδοποιεί για έναν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο·
- δ) σήμα υποχρέωσης, κάθε σήμα που ορίζει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά·
- ε) σήμα διάσωσης ή βοήθειας, κάθε σήμα που παρέχει ενδείξεις σχετικές με τις εξόδους κινδύνου ή τα μέσα βοήθειας ή διάσωσης·
- στ) ενδεικτικό σήμα, κάθε σήμα που παρέχει άλλες ενδείξεις πέραν εκείνων που προβλέπονται στα στοιχεία β) έως ε)·
- ζ) πινακίδα, κάθε σήμα το οποίο, με το συνδυασμό γεωμετρικού σχήματος, χρωμάτων και ενός συμβόλου ή εικο-νογράμματος, παρέχει μια συγκεκριμένη ένδειξη, η ορατότητα της οποίας εξασφαλίζεται από φωτισμό επαρκούς έντασης·
- η) πρόσθετη πινακίδα, κάθε πινακίδα που χρησιμοποιείται μαζί με μια από τις πινακίδες που αναφέρονται στο στοιχείο ζ) και η οποία παρέχει συμπληρωματικές ενδείξεις·
- θ) χρώμα ασφάλειας, κάθε χρώμα στο οποίο προσδίδεται μια συγκεκριμένη σημασία·

▼ B

- ι) σύμβολο ή εικονοσύμβολο, κάθε εικόνα που περιγράφει μια κατάσταση ή συνιστά μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και η οποία χρησιμοποιείται πάνω σε μια πινακίδα ή μια φωτεινή επιφάνεια·
- ια) φωτεινό σήμα, κάθε σήμα που εκπέμπεται από συσκευή αποτελούμενη από διαφανή ή διαφώτιστα υλικά, φωτιζόμενα από το εσωτερικό ή από πίσω, κατά τρόπο ώστε να εμφανίζεται, από μόνη της, ως φωτεινή επιφάνεια·
- ιβ) ηχητικό σήμα, κάθε κωδικό ηχητικό σήμα που εκπέμπεται από ειδική συσκευή χωρίς χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής·
- ιγ) προφορική ανακοίνωση, κάθε προκαθορισμένο προφορικό μήνυμα, με χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής·
- ιδ) σήμα δια χειρονομιών, κίνηση ή/και θέση των βραχιόνων ή/και των χεριών σύμφωνα με κωδική μορφή για την καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς οι οποίοι ενέχουν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο για τους εργαζόμενους.

ΤΜΗΜΑ II**ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ***Άρθρο 3***Γενικοί κανόνες**

1. Ο εργοδότης πρέπει να προβλέπει ή να εξασφαλίζει την ύπαρξη σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, όταν οι υπαρκτοί ή πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να μειωθούν επαρκώς με τα τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας.

Ο εργοδότης λαμβάνει υπόψη κάθε εκτίμηση των κινδύνων που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

2. Η σήμανση που εφαρμόζεται στην οδική, σιδηροδρομική, ποτάμια, θαλάσσια και εναέρια κυκλοφορία πρέπει, με την επιφύλαξη του παραρτήματος V, να χρησιμοποιείται, αν χρειάζεται, για την κυκλοφορία αυτή, στο εσωτερικό των επιχειρήσεων ή/και των εγκαταστάσεων.

*Άρθρο 4***Σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται για πρώτη φορά**

Η σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται κατά την εργασία για πρώτη φορά από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να πληροί, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται στα παραρτήματα I έως IX.

*Άρθρο 5***Σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που ήδη χρησιμοποιείται**

Η σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία που ήδη χρησιμοποιείται στην εργασία πριν από την ημερομηνία που προβλέπεται από το άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να πληροί, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται στα παραρτήματα I έως IX, το αργότερο 18 μήνες μετά την ημερομηνία αυτή.

▼B*Άρθρο 6***Απαλλαγές**

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν, λαμβανομένης υπόψη της φύσης των δραστηριοτήτων ή/και του μεγέθους των επιχειρήσεων, τις κατηγορίες επιχειρήσεων που μπορούν να αντικαταστήσουν εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή προσωρινά τα φωτεινά ή/και ή ηχητικά σήματα που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία, με εναλλακτικά μέτρα που να εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν διαβουλεύσεως με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από την εφαρμογή του παραρτήματος VIII σημείο 2 ή/και του παραρτήματος IX σημείο 3 προβλέποντας εναλλακτικά μέτρα που να εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας.
3. Τα κράτη μέλη συμβουλεύονται, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, τις οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων κατά τη θέση σε εφαρμογή της παραγράφου 1.

*Άρθρο 7***Ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας-89/391 /ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποι τους ενημερώνονται σχετικά με όλα τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν σε ό,τι αφορά τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται στην εργασία.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι οφείλουν να λάβουν κατάλληλη κατάρτιση, κυρίως με τη μορφή ακριβών οδηγιών, για ό,τι αφορά τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται κατά την εργασία.

Η κατάρτιση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο αφορά ειδικότερα τη σημασία της σήμανσης, κυρίως όταν αυτή περιλαμβάνει τη χρήση λέξεων, και τις γενικές και ειδικές συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετηθούν.

*Άρθρο 8***Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων**

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, για τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, περιλαμβανόμενων των παραρτημάτων I έως IX.

ΤΜΗΜΑ III

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ*Άρθρο 9***Προσαρμογή των παραρτημάτων**

Οι προσαρμογές καθαρά τεχνικής φύσης των παραρτημάτων I έως IX σε συνάρτηση με:

- την έκδοση οδηγιών στον τομέα της τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης σχετικά με την μελέτη, την κατασκευή μέσων ή διατάξεων σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία ή/και

▼B

— την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών κανόνων ή διεθνών προδιαγραφών ή γνώσεων στον τομέα της σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία,

αποφασίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 10

1. Η οδηγία 77/576/ΕΟΚ καταργείται από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο.

Ωστόσο, για την περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 5, εξακολουθεί να ισχύει για μέγιστη περίοδο 18 μηνών μετά την ημερομηνία αυτή.

2. Οι αναφορές που γίνονται στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ότι γίνονται στις αντίστοιχες διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

*Άρθρο 11***Τελικές διατάξεις**

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 24 Ιουνίου 1994.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις της αναφοράς εκδίδονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

▼M1**▼B***Άρθρο 12*

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Ή/ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. **Προκαταρκτικές παρατηρήσεις**
 - 1.1. Όταν η σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας απαιτείται δυνάμει του γενικού κανόνα του άρθρου 3 της οδηγίας, πρέπει να συμμορφώνεται προς τις ειδικές απαιτήσεις που περιέχονται στα παρατήματα II έως IX.
 - 1.2. Το παρόν παράρτημα καθιερώνει τις εν λόγω απαιτήσεις, περιγράφει τις διάφορες χρήσεις των σημάνσεων ασφαλείας ή/και υγείας και απαριθμεί τους γενικούς κανόνες για την εναλλαξιμότητα και συμπληρωματικότητα των σημάνσεων αυτών.
 - 1.3. Οι σημάνσεις ασφαλείας ή/και υγείας πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον για τη μετάδοση του μηνύματος ή της πληροφορίας που προσδιορίζεται στην οδηγία.
2. **Τρόποι σήμανσης**
 - 2.1. *Μόνιμη σήμανση*
 - 2.1.1. Η σήμανση που σχετίζεται με απαγόρευση, προειδοποίηση και υποχρέωση καθώς και εκείνη που αφορά τον εντοπισμό και την αναγνώριση των μέσων διάσωσης ή βοήθειας, γίνεται με πινακίδες κατά τρόπο μόνιμο.

Η σήμανση που προορίζεται για τον εντοπισμό και την αναγνώριση των υλικών και των εξοπλισμών καταπολέμησης πυρκαγιάς γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με πινακίδες ή/και χρώμα ασφάλειας.
 - 2.1.2. Η σήμανση στα δοχεία και στους σωλήνες γίνεται όπως προβλέπεται στο παράρτημα III.
 - 2.1.3. Η σήμανση πιθανών κινδύνων κρούσεων σε αντικείμενα καθώς και πτώσεων ατόμων γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με χρώμα ασφάλειας ή με πινακίδες.
 - 2.1.4. Η σήμανση των οδών κυκλοφορίας γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με χρώμα ασφάλειας.
 - 2.2. *Περιστασιακή σήμανση*
 - 2.2.1. Η επισήμανση επικίνδυνων συμβάντων, η κλήση στόμων για μια συγκεκριμένη ενέργεια καθώς και η επείγουσα απομάκρυνση ατόμων, γίνονται κατά περιστασιακό τρόπο και λαμβάνοντας υπόψη την εναλλαξιμότητα και τη συμπληρωματικότητα που προβλέπονται στο σημείο 3, με φωτεινό σήμα, ηχητικό σήμα ή/και προφορική ανακοίνωση.
 - 2.2.2. Η καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς οι οποίοι ενέχουν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο γίνεται κατά τρόπο περιστασιακό με σήματα δια χειρονομιών ή/και προφορική ανακοίνωση.
3. **Εναλλαξιμότητα και συμπληρωματικότητα των σημάνσεων**
 - 3.1. Επί ίσης αποτελεσματικότητας, η επιλογή είναι ελεύθερη μεταξύ:
 - ενός χρώματος ασφάλειας ή μιας πινακίδας, για την επισήμανση πιθανών κινδύνων παραπατήματος, ή πτώσης σε διαφορετικό επίπεδο,
 - των φωτεινών σημάτων, των ακουστικών σημάτων ή της προφορικής ανακοίνωσης,
 - του σήματος δια χειρονομιών ή της προφορικής ανακοίνωσης.

▼ B

- 3.2. Ορισμένοι τρόποι σήμανσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν μαζί όπως:
- φωτεινό σήμα και ηχητικό σήμα,
 - φωτεινό σήμα και προφορική ανακοίνωση,
 - σήμα δια χειρονομιών και προφορική ανακοίνωση.
4. Οι ενδείξεις που αναφέρονται στον ακόλουθα πίνακα έχουν εφαρμογή σε κάθε σήμανση που περιλαμβάνει ένα χρώμα ασφάλειας.

Χρώμα	Σημασία ή σκοπός	Ενδείξεις και διευκρινίσεις
Κόκκινο	Απαγορευτικό σήμα	Επικίνδυνες συμπεριφορές
	Κίνδυνος — συναγερμός	Διακοπή, στάση, συστήματα επείγουσας διακοπής Εκκένωση
	Υλικό και εξοπλισμός καταπολέμησης πυρκαγιάς	Αναγνώριση και εντοπισμός
Κίτρινο ή πορτοκαλο-κίτρινο	Προειδοποιητικό σήμα	Προσοχή, προφυλακτικά μέτρα Έλεγχος
Μπλε	Σήμα υποχρέωσης	Συγκεκριμένη συμπεριφορά ή δράση — υποχρέωση να φέρεται ατομικός εξοπλισμός ασφάλειας
Πράσινο	Σήμα διάσωσης ή βοήθειας	Πόρτες, έξοδοι, οδοί, υλικά θέσεις, χώροι
	Κατάσταση ασφάλειας	Επιστροφή στην ομαλή κατάσταση

5. Η αποτελεσματικότητα μιας σήμανσης δεν πρέπει να μειώνεται με:
- 5.1. την παρουσία άλλης σήμανσης ή άλλης πηγής εκπομπής του ίδιου τύπου που επηρεάζει την ορατότητα ή την ακουστότητα, πράγμα που συνεπάγεται ιδιαίτερα ότι:
 - 5.1.1. πρέπει να αποφεύγεται η τοποθέτηση υπερβολικού αριθμού πινακίδων σε άμεση γεινίαση μεταξύ τους·
 - 5.1.2. δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συγχρόνως δύο φωτεινά σήματα, τα οποία μορούν να συγχέονται·
 - 5.1.3. δεν πρέπει να χρησιμοποιείται φωτεινό σήμα κοντά σε άλλη μη σαφώς διακρινόμενη φωτεινή πηγή·
 - 5.1.4. δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συγχρόνως δύο ηχητικά σήματα·
 - 5.1.5. δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ηχητικό σήμα αν στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχει ιδιαίτερα δυνατός θόρυβος·
 - 5.2. τον κακό σχεδιασμό, τον ανεπαρκή αριθμό, την κακή θέση, την κακή κατάσταση ή κακή λειτουργία των μέσων ή συστημάτων σήμανσης.
6. Τα μέσα και τα συστήματα σήμανσης πρέπει, ανάλογα με την περίπτωση να καθαρίζονται, να συντηρούνται, να ελέγχονται και να επισκευάζονται τακτικά, να αντικαθίστανται αν είναι αναγκαίο, κατά τρόπο ώστε να διατηρούν τις εγγενείς τους ιδιότητες ή/και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά τους.
7. Ο αριθμός και η θέση των μέσων ή των συστημάτων σήμανσης που πρέπει να εγκατασταθούν αποτελεί συνάρτηση της σημασίας των υπαρκτών ή πιθανών κινδύνων ή της ζώνης που πρέπει να καλυφθεί.

▼ B

8. Για τις σημάνσεις που έχουν ανάγκη πηγής ενέργειας για να λειτουργήσουν πρέπει να εξασφαλίζεται επικουρική τροφοδοσία σε περίπτωση διακοπής της κανονικής τροφοδοσίας τους, εκτός εάν με τη διακοπή της εξαφανίζεται και ο κίνδυνος.
9. Ένα φωτεινό ή/και ηχητικό σήμα υποδεικνύει, με την ενεργοποίησή του, την έναρξη κάποιας επιζητούμενης ενέργειας· πρέπει να διαρκεί όσο η ενέργεια το απαιτεί.
Τα φωτεινά ή ηχητικά σήματα πρέπει να τίθενται σε ετοιμότητα αμέσως μετά από κάθε χρησιμοποίηση.
10. Η καλή λειτουργία και πραγματική αποτελεσματικότητα των φωτεινών και ηχητικών σημάτων πρέπει να ελέγχεται πριν τεθούν σε λειτουργία και στη συνέχεια αρκετά συχνά.
11. Στην περίπτωση κατά την οποία οι εργαζόμενοι τους οποίους αφορά η σήμανση έχουν περιορισμένες ακουστικές ή οπτικές ικανότητες ή δυνατότητες, περιλαμβανόμενης της περίπτωσης όπου τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι φέρουν εξοπλισμό ατομικής προστασίας, θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα ή μέτρα υποκατάστασης.

▼ M2

12. Οι χώροι, οι αίθουσες ή οι περιβόλοι που χρησιμοποιούνται για να αποθηκεύονται σημαντικές ποσότητες επικίνδυνων ουσιών ή μειγμάτων πρέπει να επισημαίνονται με κατάλληλο προειδοποιητικό σήμα επιλεγόμενο μεταξύ των σημάτων που απαριθμούνται στο παράρτημα II τμήμα 3.2 ή να αναγνωρίζονται σύμφωνα με το παράρτημα III τμήμα 1, εκτός εάν η επισήμανση με ετικέτα των διαφόρων συσκευασιών ή δοχείων επαρκεί για το σκοπό αυτό.

Εάν δεν υπάρχει ισοδύναμο προειδοποιητικό σήμα στο παράρτημα II τμήμα 3.2 για να προειδοποιεί σχετικά με επικίνδυνες χημικές ουσίες ή μείγματα, πρέπει να χρησιμοποιείται το σχετικό εικονόγραμμα κινδύνου, όπως ορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων, την τροποποίηση και την κατάργηση των οδηγιών 67/548/ΕΟΚ και 1999/45/ΕΚ και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006 (ΕΕ L 353 της 31.12.2008, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

- 1.1. Η μορφή και τα χρώματα των πινακίδων ορίζονται στο σημείο 3, ανάλογα με το συγκεκριμένο σκοπό τους (απαγορευτικές πινακίδες, προειδοποιητικές πινακίδες, πινακίδες υποχρέωσης, διάσωσης ή βοήθειας και σχετικές με το υλικό ή τον εξοπλισμό καταπολέμησης της πυρκαγιάς).
- 1.2. Τα εικονοσύμβολα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο απλά και πρέπει να παραλείπονται οι άχρηστες, όσον αφορά την κατανόηση τους, λεπτομέρειες.
- 1.3. Τα εικονοσύμβολα που χρησιμοποιούνται μπορεί να ποικίλουν ελαφρά ή να είναι αναλυτικότερα σε σχέση με τις παραστάσεις του σημείου 3, υπό τον όρο ότι η σημασία τους θα είναι ισοδύναμη και ότι δεν θα συσκοτίζεται από διαφορές ή προσαρμογές.
- 1.4. Οι πινακίδες κατασκευάζονται από υλικό με την καλύτερη δυνατή αντοχή σε κρούσεις, σε κακές καιρικές συνθήκες και σε δυσμενείς επιδράσεις του περιβάλλοντος.
- 1.5. Οι διαστάσεις καθώς και τα χρωματομετρικά και φωτομετρικά χαρακτηριστικά των πινακίδων πρέπει να εξασφαλίζουν την καλή ορατότητα και την κατανόηση τους.

2. Συνθήκες χρήσης

- 2.1. Οι πινακίδες τοποθετούνται καταρχήν σε κατάλληλο ύψος, και σε θέση ανάλογη με την οπτική γωνία, λαμβανόμενων υπόψη ενδεχόμενων εμποδίων, είτε στο σημείο εισόδου μιας ζώνης γενικού κινδύνου είτε σε άμεση γειτονία συγκεκριμένου κινδύνου ή επισημαινόμενου αντικειμένου και σε καλά φωτισμένο, εύκολα προσπελάσιμο και ορατό μέρος.

Με επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται από την οδηγία 89/654/ΕΟΚ, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, σε περίπτωση κακών συνθηκών φυσικού φωτισμού, φωσφορίζοντα χρώματα, ανακλαστικά υλικά ή τεχνητός φωτισμός.

- 2.2. Η πινακίδα πρέπει να αφαιρείται όταν η κατάσταση που δικαιολογούσε την ύπαρξη της παύει να υφίσταται.

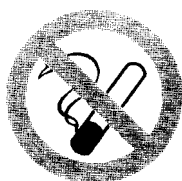
3. Πινακίδες που θα χρησιμοποιούνται

- 3.1. *Απαγορευτικές πινακίδες*

Εγγενή χαρακτηριστικά:

— κυκλικό σχήμα,

— μαύρο εικονοσύμβολο σε λευκό φόντο, με κόκκινη (το κόκκινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 35 % της επιφάνειας της πινακίδας) περίμετρο και γραμμή (που κατεβαίνει από αριστερά προς τα δεξιά, καθόλο το μήκος του εικονογράμματος υπό γωνία 45 °).

Απαγορεύεται το κάπνισμα

Απαγορεύεται η χρήση γυμνής φλόγας και το κάπνισμα

Απαγορεύεται η διέλευση πεζών

▼ B

Απαγορεύεται η κατάσβεση με νερό

Μη πόσιμο νερό

Απαγορεύεται η είσοδος στους μη έχοντες ειδική άδεια

Απαγορεύεται στα οχήματα διακίνησης φορτίων

Μην αγγίζετε

3.2. Προειδοποιητικές πινακίδες

Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα τριγωνικό,
- μαύρο εικονοσύμβολο σε κίτρινο φόντο, μαύρο περίγραμμα (το κίτρινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Εύφλεκτες ύλες ή/και υψηλή θερμοκρασία (!)

Εκρηκτικές ύλες

Τοξικές ύλες

Διαβρωτικές ύλες

Ραδιενεργά υλικά

Αιωρούμενα φορτία

(!) Ελλείπει ειδικής πινακίδας για υψηλή θερμοκρασία.

▼ B

Οχήματα διακίνησης φορτίων

Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας

Γενικός κίνδυνος

▶ ⁽¹⁾ M2

Ακτινοβολία λέιζερ

Αναφλέξιμες ύλες

Μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες

Ισχυρό μαγνητικό πεδίο

Κίνδυνος παραπατήματος

Κίνδυνος πτώσης

Βιολογικός κίνδυνος

Χαμηλή θερμοκρασία

▶ M2 ——— ◀

(*) Εικονοσύμβολο που προβλέπεται από την οδηγία 90/679/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 1990 (έβδομη ειδική οδηγία) σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας (έβδομη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/361/ΕΟΚ) (ΕΕ αριθ. L 374 της 31. 12. 1990, σ. 1).

(***) Αυτό το προειδοποιητικό σήμα δεν χρησιμοποιείται για να προειδοποιεί σχετικά με επικίνδυνες χημικές ουσίες ή μείγματα, εκτός από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες το προειδοποιητικό σήμα χρησιμοποιείται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του τμήματος 5 του παραρτήματος III για να υποδείξει την αποθήκευση επικίνδυνων ουσιών ή μειγμάτων.

▼ B

3.3. Πινακίδες υποχρέωσης

Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα κυκλικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε μπλε φόντο (το μπλε πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Υποχρεωτική προστασία των ματιών

Υποχρεωτική προστασία του κεφαλιού

Υποχρεωτική προστασία των αυτιών

Υποχρεωτική προστασία των αναπνευστικών οδών

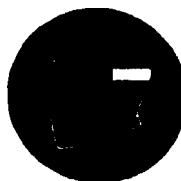
Υποχρεωτική προστασία των ποδιών

Υποχρεωτική προστασία των χεριών

Υποχρεωτική προστασία του σώματος

Υποχρεωτική προστασία του προσώπου

Υποχρεωτική ατομική προστασία έναντι πτώσεων

Υποχρεωτική διάβαση για πεζούς

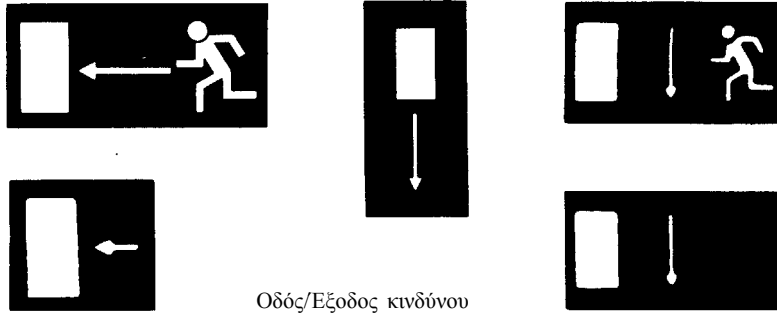
Γενική υποχρέωση (συνοδευόμενη ενδεχομένως από πρόσθετη πινακίδα)

▼ B

3.4. Πινακίδες διάσωσης ή βοήθειας

Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα ορθογώνιο ή τετραγωνικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε πράσινο φόντο (το πράσινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί
(ενδεικτικά σήματα επιπλέον των παρακάτω πινακίδων)

Πρώτες βοήθειες

Φορείο

Θάλαμος καταιωνισμού ασφαλείας

Πλύση ματιών

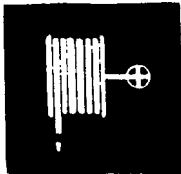
Τηλέφωνο για διάσωση και πρώτες βοήθειες

▼B

3.5. Πινακίδες που αφορούν το πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό

Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα ορθογωνικό ή τετραγωνικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε κόκκινο φόντο (το κόκκινο χρώμα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

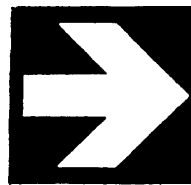
Πυροσβεστική μάνικα

Σκάλα

Πυροσβεστήρας

Τηλέφωνο για την κατα-
πολέμηση πυρκαγιών

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί
(ενδεικτικά σήματα επιπλέον των παρακάτω πινακίδων)

▼ **B**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΕΛΑΧΙΣΤΕ! ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ
ΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΛΗΝΩΣΕΩΝ▼ **M2**

1. Στα χρησιμοποιούμενα κατά την εργασία δοχεία τα οποία περιέχουν χημικές ουσίες ή μείγματα που έχουν ταξινομηθεί ως επικίνδυνα σύμφωνα με τα κριτήρια για οιαδήποτε τάξη κινδύνου για το περιβάλλον ή την υγεία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008, καθώς και τα δοχεία που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση αυτών των επικίνδυνων ουσιών ή μειγμάτων, καθώς και οι εμφανείς σωληνώσεις που περιέχουν ή μεταφέρουν επικίνδυνες ουσίες και μείγματα, πρέπει να επισημαίνονται με σχετικά εικονογράμματα κινδύνου σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στα δοχεία που χρησιμοποιούνται κατά την εργασία για σύντομο χρονικό διάστημα ούτε στα δοχεία των οποίων το περιεχόμενο αλλάζει συχνά, υπό τον όρο ότι λαμβάνονται κατάλληλα εναλλακτικά μέτρα, ενημέρωσης ή/και κατάρτισης, που εγγυώνται το ίδιο επίπεδο προστασίας.

Οι ετικέτες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν:

- να αντικαθίστανται από προειδοποιητικά σήματα που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ, που χρησιμοποιούν τα ίδια εικονογράμματα ή σύμβολα. Εάν δεν υπάρχει ισοδύναμο προειδοποιητικό σήμα στο παράρτημα ΙΙ τμήμα 3.2, πρέπει να χρησιμοποιείται το σχετικό εικονογράμμα κινδύνου που καθορίζεται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1272/2008,
- να συμπληρώνονται με πρόσθετα στοιχεία όπως το όνομα ή/και ο χημικός τύπος της επικίνδυνης ουσίας ή μείγματος, καθώς και λεπτομέρειες για τον κίνδυνο,
- όσον αφορά τη μεταφορά δοχείων στον χώρο εργασίας, να συμπληρώνονται ή να αντικαθίστανται από σήματα που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την Ένωση για τη μεταφορά επικίνδυνων ουσιών ή μειγμάτων.

▼ **B**

2. Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
 - στην (στις) ορατή(ές) πλευρά(ές),
 - με μορφή άκαμπτης πινακίδας, αυτοκόλλητου σήματος ή ζωγραφισμένης ένδειξης.
3. Τα εγγενή χαρακτηριστικά που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ σημείο 1.4 και οι συνθήκες χρήσης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙ σημείο 2 σχετικά με τις πινακίδες σήμανσης, εφαρμόζονται, αν χρειάζεται, στη σήμανση που προβλέπεται στο σημείο 1 του παρόντος παραρτήματος.
4. Οι ετικέτες που χρησιμοποιούνται στις σωληνώσεις πρέπει να τοποθετούνται, με την επιφύλαξη των σημείων 1,2 και 3, εμφανώς και πλησίον των χώρων που παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο, όπως δικλείδες και σημεία σύνδεσης, με τρόπο δε αρκούντως επαναληπτικό.
5. Οι χώροι, αίθουσες ή περίβολοι που χρησιμοποιούνται για να αποθηκεύονται οι επικίνδυνες ουσίες ή ► **M2** μείγματα ◀ σε ικανές ποσότητες πρέπει να επισημαίνονται με κατάλληλη προειδοποιητική πινακίδα επιλεγόμενη μεταξύ των πινακίδων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ σημείο 3.2 ή να αναγνωρίζονται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ σημείο 1, εκτός εάν η επισήμανση με ετικέτα των διαφόρων συσκευασιών ή δοχείων επαρκεί προς τούτο λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα ΙΙ σημείο 1.5 σχετικά με τις διαστάσεις.

Η αποθήκευση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών ή ► **M2** μειγμάτων ◀ μπορεί να επισημαίνεται με την προειδοποιητική πινακίδα «γενικός κίνδυνος».

Οι πινακίδες ή οι ετικέτες που αναφέρονται ανωτέρω πρέπει να τοποθετούνται, αναλόγως της περιπτώσεως, κοντά στο χώρο αποθήκευσης ή στην θύρα πρόσβασης στην αποθήκη.

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV***ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΗΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ****1. Προκαταρκτική παρατήρηση.**

Το παρόν παράρτημα εφαρμόζεται στα υλικά που προορίζονται αποκλειστικά για την καταπολέμηση πυρκαγιάς.

2. Ο πυροσβεστικός εξοπλισμός πρέπει να αναγνωρίζεται μέσω χρωματισμού του εξοπλισμού και μέσω πινακίδας εντοπισμού ή/και χρωματισμού των θέσεων στις οποίες βρίσκεται ή της πρόσβασης στις θέσεις αυτές.

3. Το χρώμα αναγνώρισης αυτών των υλικών και του εξοπλισμού είναι το κόκκινο.

Η κόκκινη επιφάνεια πρέπει να είναι επαρκής ώστε να επιτρέπει εύκολη αναγνώριση.

4. Οι πινακίδες που προβλέπονται στο σημείο 3.5 του παραρτήματος II πρέπει να χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις θέσεις των εξοπλισμών αυτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

1. Σήμανση εμπόδιων και επικίνδυνων σημείων

- 1.1. Η σήμανση των κινδύνων για πρόσκρουση σε εμπόδια, πτώσεων αντικειμένων καθώς και ατόμων, πραγματοποιείται στο εσωτερικό των κτιριακών χώρων της επιχείρησης όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στο πλαίσιο της εργασίας του, με τη βοήθεια κίτρινου χρώματος εναλλασσόμενου με μαύρο ή κόκκινου εναλλασσόμενου με άσπρο.
- 1.2. Οι διαστάσεις της σήμανσης αυτής πρέπει να λαβαίνουν υπόψη τις διαστάσεις του επισημαινόμενου εμποδίου ή επικίνδυνου σημείου.
- 1.3. Οι κίτρινες και μαύρες ή κόκκινες λωρίδες πρέπει να έχουν κλίση περίπου 45 ° και να έχουν διαστάσεις περίπου ίσες μεταξύ τους.
- 1.4. Παράδειγμα:

2. Οριζόντια σήμανση των οδών κυκλοφορίας

- 2.1. Όταν, για την προστασία των εργαζομένων, απαιτείται η χρησιμοποίηση κι ο εξοπλισμός των χώρων, οι οδοί που προορίζονται ειδικά για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να επισημαίνονται από τις δύο πλευρές τους με συνεχή λωρίδα ιδιαίτερα ορατού χρώματος, κατά προτίμηση άσπρου ή κίτρινου, λαμβανόμενου υπόψη του χρώματος τουαπέδου.
- 2.2. Η τοποθέτηση των λωρίδων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αποραιίτητες αποστάσεις ασφαλείας μεταξύ οχημάτων που ενδεχομένως κυκλοφορούν και κάθε αντικειμένου που μπορεί να βρίσκεται είτε κοντά είτε ανάμεσα στους πεζούς και τα οχήματα.
- 2.3. Οι μόνιμες οδοί που βρίσκονται εκτός των οικοδομημένων ζωνών πρέπει επίσης να επισημαίνονται εφόσον χρειάζεται, εκτός εάν είναι εφοδιασμένες με κατάλληλα περιφράγματα ή πλακοστρώσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΑΤΑ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

- 1.1. Το φως που εκπέμπεται από ένα σήμα πρέπει να δημιουργεί κατάλληλη φωτεινή αντίθεση στο περιβάλλον του, ανάλογα με τις συνθήκες χρησιμοποίησης που προβλέπονται, χωρίς να προκαλεί θάμπωμα λόγω υπερβολής ή κακή ορατότητα λόγω ανεπαρκείας.
- 1.2. Η φωτεινή επιφάνεια που εκπέμπει ένα σήμα μπορεί να είναι ενιαίου χρώματος ή να περιέχει ένα εικονοσύμβολο σε καθορισμένο φόντο.
- 1.3. Το ενιαίο χρώμα πρέπει να είναι σύμφωνο με τον πίνακα σημασίας των χρωμάτων που αναφέρονται στο παράρτημα I σημείο 4.
- 1.4. Όταν το σήμα περιλαμβάνει εικονοσύμβολο, αυτό το τελευταίο θα πρέπει, κατ' αναλογία, να είναι σύμφωνο με τους κανόνες που το αφορούν, όπως αυτοί προβλέπονται στο παράρτημα II.

2. Ειδικοί κανόνες χρήσης

- 2.1. Αν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει συνεχές και διακεκομμένο σήμα, το διακεκομμένο σήμα θα χρησιμοποιηθεί για να υποδεικνύει, σε σχέση με το συνεχές, ένα υψηλότερο επίπεδο κινδύνου ή μια αυξημένη ανάγκη επέμβασης ή ζητούμενης ή επιβαλλόμενης δράσης.

Η διάρκεια κάθε λάμψης και η συχνότητα των λάμψεων ενός διακεκομμένου φωτεινού σήματος πρέπει να μελετηθούν κατά τρόπο ώστε:

- να εξασφαλίζουν καλή κατανόηση του μηνύματος και
- να αποφεύγεται κάθε σύγχυση, είτε μεταξύ διαφόρων φωτεινών σημάτων είτε με ένα συνεχές φωτεινό σήμα.

- 2.2. Αν ένα διακεκομμένο φωτεινό σήμα χρησιμοποιείται αντί ή ως συμπλήρωμα ηχητικού σήματος, πρέπει ο κώδικας του σήματος να είναι ταυτόσημος.
- 2.3. Ένα σύστημα εκπομπής φωτεινού σήματος χρησιμοποιούμενου σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου πρέπει να επιτηρείται ειδικά ή να διαθέτει βοηθητικό λαμπτήρα.

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII***ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΗΧΗΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ****1. Εγγενή χαρακτηριστικά****1.1. Ένα ηχητικό σήμα πρέπει:**

α) να έχει ηχητικό επίπεδο σαφώς ανώτερο των διάχυτων θορύβων του περιβάλλοντος, κατά τρόπο ώστε να είναι ακουστό χωρίς να είναι υπερβολικό ή οδυνηρό·

β) να αναγνωρίζεται εύκολα, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τη διάρκεια των παλμών, το διαχωρισμό μεταξύ παλμών και ομάδων παλμών και να διακρίνεται σαφώς αφενός από ένα άλλο ηχητικό σήμα, και αφετέρου από τους διάχυτους θορύβους του περιβάλλοντος.

1.2. Εάν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει ηχητικό σήμα σε κυμαινόμενη και σταθερή συχνότητα, θα χρησιμοποιείται η κυμαινόμενη συχνότητα για να υποδεικνύει, εν σχέσει προς την σταθερή, υψηλότερο κίνδυνο ή επείγουσα ανάγκη επέμβασης ή ζητούμενης ή επιβαλλόμενης ενέργειας.

2. Κώδικες που χρησιμοποιούνται

Ο ήχος σήματος εκκένωσης πρέπει να είναι συνεχής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

1. **Εγγενή χαρακτηριστικά**

- 1.1. Η προφορική ανακοίνωση πραγματοποιείται μεταξύ ενός ομιλητή ή πομπού και ενός ή περισσότερων ακροατών, με τη μορφή σύντομων κειμένων, ομάδων λέξεων ή/και μεμονωμένων λέξεων, ενδεχόμενα κωδικοποιημένων.
- 1.2. Τα προφορικά μηνύματα είναι όσο το δυνατόν σύντομα, απλά και σαφή· η προφορική ικανότητα του ομιλητή και οι ακουστικές δυνατότητες του ή τωΎ ακροατών πρέπει να είναι επαρκείς για την εξασφάλιση μιας ασφαλούς προφορικής ανακοίνωσης.
- 1.3. Η προφορική ανακοίνωση είναι άμεση (χρησιμοποίηση της ανθρώπινης φωνής) ή έμμεση (ανθρώπινη ή συνθετική φωνή, εκπεμπόμενη από ειδικό μέσον).

2. **Ειδικοί κανόνες χρήσης**

- 2.1. Τα άτομα στα οποία απευθύνεται το σήμα θα πρέπει να γνωρίζουν καλά τη χρησιμοποιούμενη γλώσσα, ώστε να μπορέσουν να προφέρουν και να κατανοήσουν ορθά το προφορικό μήνυμα και να υιοθετήσουν σύμφωνα με το μήνυμα, μια κατάλληλη συμπεριφορά, στον τομέα της ασφάλειας ή/και της υγείας.
- 2.2. Αν η προφορική ανακοίνωση χρησιμοποιείται στη θέση ή ως συμπληρωμα σημάτων με χειρονομίες, πρέπει να χρησιμοποιηθούν λέξεις-κωδικοί όπως π.χ.:

— έναρξη:	για την ένδειξη της ανάληψης της ευθύνης καθοδήγησης,
— στοπ:	για τη διακοπή ή περάτωση μιας κίνησης,
— τέλος:	για την οριστική διακοπή των ενεργειών,
— βίρα:	για να ανυψωθεί ένα φορτίο,
— μάινα:	για να κατεβεί ένα φορτίο,
— προχώρησε:	} η έννοια αυτών των κινήσεων πρέπει, κατά περίπτωση, να είναι συντονισμένη με τους αντίστοιχους κώδικες χειρονομιών,
οπισθοχώρησε:	
δεξιά:	
αριστερά:	
— κίνδυνος:	για να απαιτηθεί μια επείγουσα διακοπή ή στάση,
— γρήγορα:	για την επιτάχυνση κίνησης για λόγους ασφαλείας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΗΜΑΤΑ ΜΕ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ

1. Χαρακτηριστικά

Ένα σήμα με χειρονομίες πρέπει να είναι ακριβές, απλό, ευρύ, να γίνεται εύκολα και να κατανοείται εύκολα και να είναι σαφώς διακεκριμένο από άλλο σήμα με χειρονομίες.

Η χρησιμοποίηση συγχρόνως των δύο βραχιόνων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο συμμετρικό και για ένα μόνο σήμα.

Οι χρησιμοποιούμενες χειρονομίες μπορούν, στο πλαίσιο των προαναφερθέντων χαρακτηριστικών, να ποικίλλουν ελαφρά ή να είναι αναλυτικότερες από τις παρουσιάσεις που αναφέρονται στο σημείο 3, με τον όρο ότι η σημασία τους και η κατανόηση τους θα είναι τουλάχιστον ισοδύναμες.

2. Ειδικοί κανόνες χρήσης

- 2.1. Το άτομο που δίνει τα σήματα, που καλείται σηματορός, παρέχει τις οδηγίες χειρισμών με τη βοήθεια σημάτων με χειρονομίες στον παραλήπτη του σήματος, που καλείται χειριστής.
- 2.2. Ο σηματορός πρέπει να μπορεί να ακολουθεί με τα μότια το σύνολο των εκτελούμενων κινήσεων, χωρίς να διατρέχει κίνδυνο από αυτές.
- 2.3. Ο σηματορός πρέπει να ασχολείται αποκλειστικά με την καθοδήγηση των χειρισμών και με την ασφάλεια των εργαζομένων που βρίσκονται πλησίον.
- 2.4. Αν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο σημείο 2.2 δεν πληρούνται, θα πρέπει να προβλεφθούν ένας ή περισσότεροι πρόσθετοι σηματοροί.
- 2.5. Ο χειριστής θα πρέπει να διακόπτει τον εκτελούμενο χειρισμό για να ζητήσει νέες οδηγίες, όταν δεν μπορεί να εκτελέσει τις λαμβανόμενες εντολές με τις αναγκαίες εγγυήσεις ασφάλειας.

2.6. Εξαρτήματα της σήμανσης με χειρονομίες:

Ο σηματορός πρέπει να είναι εύκολα αναγνωρίσιμος από το χειριστή.

Ο σηματορός θα φέρει ένα ή περισσότερα κατάλληλα στοιχεία αναγνώρισης: π. χ. σακκάκι, κράνος, περιχειρίδες, περιβραχιόνια, ρακέτες.

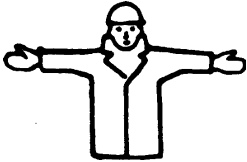

Τα στοιχεία αναγνώρισης θα φέρουν έντονο και κατά προτίμηση ενιαίο χρώμα, αποκλειστικά χρησιμοποιούμενο από τον σηματορό.

3. Χρησιμοποιητέες κωδικοποιημένες χειρονομίες

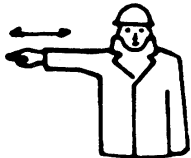
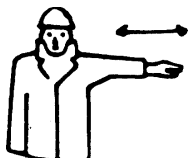

Προκαταρκτική σημείωση:

Το σύνολο των κωδικοποιημένων χειρονομιών που αναφέρονται παρακάτω δεν αποκλείουν τη χρήση άλλων κωδικών, ιδιαίτερα σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας, που εφαρμόζονται σε κοινοτικό επίπεδο και αφορούν τις ίδιες κινήσεις.

▼ B

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
A. Γενικές χειρονομίες		
ΕΝΑΡΞΗ Προσοχή Ανάληψη καθοδήγησης	Οι δύο βραχίονες βρίσκονται σε έκταση και οι παλάμες είναι εστραμμένες προς τα εμπρός	
ΣΤΟΠ Διακοπή Τέλος της κίνησης	Ο δεξιός βραχίονας τεντωμένος προς τα άνω, η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς τα εμπρός	
ΤΕΛΟΣ των ενεργειών	Τα δύο χέρια είναι ενωμένα στο ύψος του στήθους	
B. Κατακόρυφες κινήσεις		
ΑΝΥΨΩΣΗ	Ο δεξιός βραχίονας είναι τεντωμένος προς τα άνω και η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς τα εμπρός διαγράφει αργά ένα κύκλο	
ΚΑΘΟΔΟΣ	Ο δεξιός βραχίονας τεντωμένος προς τα κάτω και η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς το εσωτερικό διαγράφει αργά έναν κύκλο	

▼ B

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
ΚΑΘΕΤΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση	
C. Οριζόντιες κινήσεις		
ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δύο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες εστραμμένες προς το εσωτερικό, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές προς το σώμα	
ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δύο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες εστραμμένες προς τα έξω, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές απομακρυνόμενες από το σώμα	
ΔΕΞΙΑ ως προς τον σηματοφόρο	Με το δεξιό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως, η παλάμη του δεξιού χεριού βλέπει προς τα κάτω και εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή	
ΑΡΙΣΤΕΡΑ ως προς τον σηματοφόρο	Με τον αριστερό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως και την παλάμη του αριστερού χεριού εστραμμένη προς τα κάτω εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή	
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση	

▼ B

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
Δ. Κίνδυνος		
ΚΙΝΔΥΝΟΣ επείγουσα διακοπή ή στάση	Οι δύο βραχίονες είναι τεντωμένοι προς τα άνω και οι παλάμες εστραμμένες προς τα εμπρός	
TAXEIA KINHSEH	Οι κωδικοποιημένες χειρονομίες που καθοδη- γούν τις κινήσεις εκτελούνται με ταχύτητα	
BPADΔEIA KINHSEH	Οι κωδικοποιημένες χειρονομίες που καθοδη- γούν τις κινήσεις εκτελούνται με μεγάλη βρα- δύτητα	